

op 25 mei 1603 in ondertrouw ging met Janneken Hael, weduwe van Jan Hael (Hall?), en twee maanden later, op 25 juli, in de publieke kerk met haar trouwde.⁸¹ Kinderen van dit echtpaar zijn niet bekend.⁸² Nog twee andere gegevens kunnen aan de archieven worden ontleend. Een andere of dezelfde Thomas Matthijsz treedt op 24 augustus 1623 op als voogd van Judich Jansdr, weduwe van Gedion de Sandre, bij de aankoop van een huis en erf in de Hofstraat, op twee pas van de Kickersteeg.⁸³ Twee jaar eerder, op 3 mei 1621, had deze of een naamgenoot een huis en erf gekocht in de Oostwagenstraat OZ (de Goudsewagenstraat).⁸⁴ Hij is dan 'backer' van beroep.

Nu komen we op het terrein van de hypothesen. Gesteld dat deze Thomas Matthijsz inderdaad de gelegenheidsuitgever van het pamflet is geweest, dan kunnen we ons voorstellen dat de bakker net als veel van zijn buurt- en stadgenoten verantwoordigd was over de misstap van de tijkwerkersvrouw en bezorgd over de betekenis van de wondergeboorte. Hij moet met zijn neus op de gebeurtenissen hebben gezeten want is perfect op de hoogte van alle details, maar stond toch buiten de gesloten beroepsgroep van de Brabantse tijkwerkers. Een winkelier zoals een bakker bij wie iedereen dagelijks langs kwam beantwoordt goed aan dit profiel. De man voelde zich geroepen om als het geweten van het strengere deel van de publieke opinie op te treden. Als middenstander uit een redelijk welvarende beroepsgroep kon hij ongetwijfeld de druk van dit eenvoudige pamflet bekostigen. Gezien taal en stijl is het niet ondenkbaar dat hij ook de schrijver was,

maar ik denk eerder aan een iets meer geletterde burger, zoals een school- of schrijfmeester, een boekhandelaar of een drukker. Mogelijk ging Thomas zelf naar een van de lokale drukkers en wellicht werd het pamflet in zijn bakkerswinkel uitgevent. Gezien opmaak en lettertype zou die drukker Jan van Ghelen III kunnen zijn geweest, boekverkoper 'Inden Witten Hasewint', in 1606 in de Nieuwstraat, in 1607-08 in de Westewagenstraat niet ver van de Kickersteeg, in 1610 in de Hoogstraat bij het Spui. Of anders Matthijs Bastiaenz, vanaf 1609 boekverkoper op het Westnieuwland en van 1610 tot 1625 op het Steiger, onder het uithangbord 'In [Sint] Josephus'.⁸⁵ Van Ghelen was een nieuwsdrukker in wiens kleine fonds dit pamflet perfect past; uitgever Bastiaenz specialiseerde zich veeleer in religieuze literatuur van orthodox-gereformeerde signatuur. Bij een commercieel werkende drukker doet de religieuze kleur er nauwelijks toe, maar voor de uitgever ligt dat vaak anders. Zijn fonds bepaalt zijn klantenkring. Dat maakt begrijpelijk waarom Thomas Matthijsz als (gelegenheids)uitgever het voorval niet geanonimiseerd aan het licht bracht. Als verantwoordigde kerkganger wilde hij de verstokte zondares Haesgen aan het kruis nagen, in contrast met haar onschuldige, ja als slachtoffer geportretteerde echtgenoot, buren en bekenden. De aanwijsbare realiteit van de wondergeboorte stond bovendien garant voor de betrouwbaarheid van de toekomstvoorspelling en ze benadrukte de wenselijkheid van collectieve bekering tot een godvruchtig leven. Maar kunnen we ooit echt in de ziel van een vroegmoderne Hollander kijken?